

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

לפני הרכב כבוד השופטים:

סארי ג'יוסי [אב"ד]

עפרה ורבנר

אספרנצה אלון

המעוררת

ח.ר.

ע"י ב"כ עו"ד א. נחמני

נגד

ל.ר.

ע"י ב"כ עו"ד גיא אופיר

המשיב

פסק דין

הקדמה:

1
2
3
4
5 ערעור מיום 18/1/17 על פסק דינו של בית משפט לענייני משפחה בקריות (כב' השופטת ש. היימן),
6 בתמ"ש 5480-01-15 מיום 6/12/16 במסגרתו נדחתה תביעת המערערת לביטול הסכם גירושין אשר
7 קיבל תוקף של פסק דין ביום 10/7/14 (להלן: "ההסכם") וכן חיובה בהוצאות משפט בסך של
8 10,000 ₪.

רקע

9
10
11
12 **1.** בין הצדדים, בני זוג לשעבר, התנהלו קודם לאותה תובענה נשוא פסק הדין קמא, הליכים
13 משפטיים שנמשכו כשנתיים וחצי וזאת בגדרי תביעה למזונות אישה, מזונות קטינים ושתי
14 תביעות הדדיות לאיזון משאבים (להלן: "ההתדיינות הראשונה").

15
16
17 **2.** במסגרת ההתדיינות הראשונה, הגיעו הצדדים בסיוע רב מצד השופטת קמא להסכם
18 גירושין ביום 10/7/14. הסכם זה סיים את כל המחלוקות ביניהם, אך לא לפני שמונו
19 אקטואר וכן שמאי אשר שניהם הגישו חוות דעת.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

- 1
- 2 3. הסכם הגירושין קבע אופן חלוקת רכושם וזכויותיהם של הצדדים בשלל נושאים: איזון
- 3 הרכוש הנמצא בישראל וברומניה, איזון הזכויות הסוציאליות שצברו הצדדים, כלי הרכב
- 4 של הצדדים, מתנות והלוואות נטענות מקרובי משפחה, ושאלת משמורת ומזונות הקטינים.
- 5
- 6 מפאת חשיבות הסעיפים העוסקים בחלוקת הרכוש ברומניה, מצאתי להביאם באופן מלא:
- 7
- 8 "14. באשר לנכסי המקרקעין ברומניה המפורטים בחוות דעת השמאי ובתצהירי
- 9 הבעל שהוגשו לבית המשפט, מוסכם על חלוקה כדלקמן: האישה תקבל את
- 10 הקרקעות בנגה כאמור בחוות דעת השמאי והבעל יקבל את יתר הקרקעות
- 11 כמפורט בסעיף 15 כדלהלן.
- 12
- 13 15. אין לאישה כל טענה באשר לקרקעות המפורטות בתצהירים שהוגשו מטעם
- 14 הבעל לתיק בית המשפט, כפי שהצהיר הבעל לגבי מיקום הקרקעות ואופי
- 15 הזכויות בהן (נאמנות או בעלות) וכל הקרקעות האמורות הן בחוות דעת השמאי
- 16 והן אלו הנזכרות בתצהירי הבעל שהוגשו לתיק בית המשפט יישארו בבעלותו
- 17 המלאה והבלעדית של הבעל ולאישה לא תהא כל זכות בהן.
- 18
- 19 20. מאחר וככל הנראה לא ניתן לרשום את הקרקע בנגה על שם האישה, תרשם
- 20 הקרקע בנגה על שם הבת, ח. עם הגיעה לגיל 18, אלא אם ניתן יהיה לבצע רישום
- 21 קודם להגיעה לגיל 18. הבעל יהיה אחראי לרישום הקרקע על שם הבת ח. הבעל
- 22 מצהיר כי לא חלים מיסים בסכומים משמעותיים אלא אגרות בסכומים של מאות
- 23 שקלים ועל סמך הצהרה זו ישאו הצדדים באגרות אלו בחלקים שווים. ככל
- 24 שיתברר כי הוצאות העברה עולים על 1,000 ₪ ישא הבעל במלוא הסכום שמעבר
- 25 לסך זה. במידה והבת ח. לא תהיה מעוניינת ברישום הקרקע על שמה תרשם
- 26 הקרקע על שם האישה ועליה לדאוג לביצוע הרישום לכל דבר ועניין כשהובהר כי
- 27 ייתכן והרישום יחייב הקמת חברה רומנית בבעלותו ובשליטת האישה, על פי
- 28 דרישת הרשויות המוסמכות ברומניה.
- 29
- 30 עד להעברת הזכויות בקרקע בנגה על שם הבת ח., יושאר בנאמנות ב"כ הצדדים
- 31 סך של 150,000 ₪ מתוך חלקו של הבעל בתמורת הדירה.
- 32
- 33 22. האישה מתחייבת להחזיר את יפוי הכח המקורי שניתן לה בשנת 2007 כפי
- 34 שהוזכר בהליכים בפני בית משפט זה ולא לעשות בו כל שימוש, מכל מין וסוג
- 35 שהוא וזאת לכל דבר ועניין. יפוי הכח האמור המקורי ימסר לידי בא כוח הבעל,

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

- 1 עו"ד שאולי כהן, מיד לאחר רישום הקרקע על שם הבת ח., אך האישה מתחייבת
2 שלא לעשות בו כל שימוש החל מהיום, למעט שימוש לצורך רישום הקרקע בנגה
3 על שמה או על שם הבת ח. התחייבות זו דינה כדין צו מניעה כנגד האישה לכל
4 דבר ועניין. האישה מתחייבת לחתום על כל מסמך שיידרש לצורך כל פעולה
5 בזיקה לקרקעות שישארו בבעלותו הבלעדית של הבעל, כאמור בהסכם זה וזאת
6 לאחר רישום הקרקע על שם ח. כמו כן תחתום האישה תוך 7 ימים ממועד אישור
7 הסכם זה על יפוי כוח בלתי חוזר לטובת הבעל בנוגע לקרקעות השייכות לבעל על
8 פי המפורט בהסכם זה ויפוי הכוח יישאר בנאמנות בידי ב"כ ויימסר לב"כ הבעל
9 מיד לאחר רישום הקרקע ביופיטר על שם הבת ח.
- 10
- 11 24. האם מתחייבת בשם הבת ח. כי הבת ח. תחתום על כל המסמכים הנדרשים
12 לצורך העברת הזכויות על שמה כאמור בהסכם זה.
- 13
- 14 25. הצדדים מצהירים כי כפוף לקיום התחייבויותיהם על פי הסכם זה אין ולא
15 תהיה למי מהם כל תביעה איש כלפי רעהו בזיקה לזכויות ו/או כספים ו/או נכסים
16 של מי מהם ו/או זכויות בזיקה לחיי הנישואין וכי הסכם זה מהווה הסדר סופי
17 ומוחלט של איזון כלל משאביהם הפיננסיים של הצדדים מל מין וסוג כפי שהובאו
18 והיו ידועים בפני בית המשפט במסגרת ההליכים המשפטיים בין הצדדים הן
19 לעניין זהות הנכסים והן לעניין אופי הזכויות בנכסים וזאת לעבר להוה ולעתידי".
- 20
- 21 4. כאמור, קדמו לאותו הסכם חוות דעתו של האקטואר וכן חוות דעת שמאי מטעם בית
22 משפט קמא אשר העריך את שווי הקרקעות הרשומות על שם המשיב ברומניה בסכום כולל
23 של 150,000 יורו, בעוד שהשווי למימוש מהיר הוערך בכ-83,000 יורו. יובהר כי אותה
24 הערכה התייחסה לשווי הקרקעות הרשומות בפנקס רישום מקרקעין שמתנהל ברומניה על
25 שם המשיב, זאת להבדיל מקרקעות אחרות שעל פי המשיב מוחזקות על ידו בנאמנות בלבד.
- 26
- 27 5. הסכם הגירושין נערך בסיועו של בית משפט קמא אשר הקדיש לכך שעות של דיון אשר
28 נמשך עד לשעה 19:00 באותו יום, ואישר את ההסכם ונתן לו תוקף של פסק דין ביום
29 10/7/14, כאשר שני הצדדים מיוצגים לאורך כל ניהול ההליך לפניו כולל אותו דיון בו אושר
30 ההסכם.
- 31
- 32 6. אלא שביום 4/1/15 הגישה המערערת תביעתה לביטול הסכם הגירושין בטענה כי התחוויר
33 לה שהמשיב לכל אורך ניהול ההליכים נהג בחוסר תום לב משווע והטעה אותה בכוונה
34 תחילה וזאת במטרה להבריח סכומי עתק של כ-3 מיליון שקלים, לפחות.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

- 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
7. במסגרת אותה תובענה טענה המערערת כי המשיב הטעה אותה ואת בית משפט קמא, הן בעניין שווי הקרקעות ברומניה, והן בעניין נכונות חוות דעתו של האקטואר וכי אלמלא הטעיה זו היא לא הייתה חותמת על אותו הסכם גירושין. באותה תובענה הוסיפה המערערת וטענה, כי גם בית משפט קמא לא היה נותן יד לאותו הסכם ומסייע לצדדים בעריכתו אילו היה מתוודע לאותה הטעיה מצד המשיב. המערערת הוסיפה וטענה כי גם כיום רב הנסתר על הגלוי מבחינת מצבת הנכסים, הזכויות והקרקעות שיש למשיב ברומניה, וכי זה הצליח להותיר את רוב זכויותיו לוטות בערפל מבלי לאפשר לה לעמוד על היקפם. כמו כן במסגרת אותם הליכים טענה המערערת כי הסכם הגירושין אינו בר ביצוע, לפחות בכל הנוגע לאותה קרקע המתקראת בפי הצדדים "נגה" שברומניה (להלן: "נגה").
- נוכח כל האמור לעיל, ביקשה המערערת להורות על ביטול הסכם הגירושין.
8. במסגרת אותם הליכים דחה בית משפט קמא בקשה שהגיש המשיב לסילוק התביעה על הסף וקבע כי יש לברר את טענות המערערת לגופן. בהמשך, דן בית משפט קמא בבקשות שונות שהגישו הצדדים. מבין אלה בקשה למינוי אקטואר, בקשה למינוי מומחה לדין הזר הרומני, ובקשה למתן צו האוסר ביצוע כל דיספוזיציה. בית משפט קמא דחה במסגרת החלטות ביניים שלוש הבקשות האמורות, ועל החלטות אלה הוגשו בקשות רשות ערעור. בית משפט שלערעור הותיר את החלטות בית משפט קמא על כן למעט הקפאת כספי מכירת דירת הצדדים בנהריה עד להכרעה בתביעה לביטול הסכם (רמ"ש 11315-07-15 ו-15739-10-15).
- פסק דינו של בית משפט קמא**
9. לאחר שבית משפט קמא הועיד את התיק לשמיעה, עדי הצדדים נחקרו, בהמשך הוגשו סיכומיהם וניתן פסק דינו של בית משפט קמא אשר דחה את תביעת המערערת לביטול הסכם הגירושין.
10. במסגרת פסק דין מנומק ומפורט על פני 30 עמודים, דן בית משפט קמא בטענות המערערת וקבע כי יש להתייחס לתניות השונות בהסכם הגירושין כאל מקשה אחת.
11. בכל הקשור לטענה להיקף הקרקעות, דהיינו, לשאלה אם הקרקעות המוחזקות בנאמנות על ידי המשיב הן למעשה קרקעות שבבעלות המשיב, כטענת המערערת, פסק בית משפט קמא כי הטענה הועלתה רק בסיכומים ולא בכתב התביעה ובתצהירים, ועל כן דחה אותה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

- 1 48074-05-16 בתמ"ש 48074-05-16
2 עתרה המערערת לפני בית משפט קמא להצהיר כי קרקעות אלה הן בבעלות המשיב ועל פי
3 חוק יחסי ממון היא זכאית למחצית שוויין. תביעה זו ממשיכה להתברר לגופה לפני בית
4 משפט קמא.
5
- 6 באשר לטענת המערערת בדבר טעות והטעיה ביחס לשווי הקרקעות, בית משפט קמא הגיע
7 למסקנה כי יש לדחותן משמצא כי לא נתקיימו היסודות ההכרחיים של עילות ביטול אלה,
8 וכי לכל היותר הטעות שניתן לייחס למערערת היא בכדאיות העסקה בלבד, דבר שאינו
9 מקים עילה לביטול ההסכם.
10 בית משפט קמא ציין כי שווי הקרקעות נקבע על ידי מומחה שמינה וכי כבר בעת ניהול
11 התביעות הקודמות – ההתדיינות הראשונה – טענה המערערת כי חוות דעת השמאי אינה
12 משקפת את ערכן הנכון של הקרקעות, אולם נמנעה מלשלוח למומחה שאלות הבהרה
13 ונמנעה מהזמנתו לחקירה.
14 כמו כן לא עלה בידי המערערת להוכיח כי המחירון הממשלתי אותו הציגה משקף את ערכן
15 האמיתי של הקרקעות וכי שוויין הוערך בחסר, ולא הוכח שהמשיב ידע על המחירון
16 הממשלתי והסתיר עובדת קיומו מבית המשפט או מהמערערת. על כן קבע בית משפט קמא
17 כי לא ניתן לייחס לנתבע הטעיה בעניין שווי הקרקעות.
18
- 19 באשר לטענת המערערת לפיה לא ניתן להעביר את הזכויות בנגה לפי מצוות ההסכם, מצא
20 בית משפט קמא כי לא עלה בידי המערערת להוכיח כי ההסכם אינו ניתן לביצוע בהתאם
21 לדין הרומני, ועל כן אין המדובר בטעות.
22 למעשה, בית משפט קמא מצא כי אי ביצוע הסכם הגירושין עד לאותו המועד לא נבע מבעיה
23 חוקית בהעברת הזכויות בקרקע, אלא מבעיות תקשורת בין הצדדים.
24
- 25 באופן דומה קבע בית משפט קמא כי לא עלה בידי המערערת להוכיח, כי חוות דעת השמאי
26 לוקה בחוסר סבירות קיצוני, ועל כן אין מקום לקבוע כי ההסכם מקפח את המערערת,
27 בוודאי שלא באופן קיצוני.
28
- 29 באשר לטענת המערערת לפיה האקטואר הוטעה לחשוב כי המשיב עתיד לסיים את עבודתו
30 ברומניה במועד סמוך, אך בפועל ולמרות שחלפו מספר שנים ממועד חו"ד האקטואר הוא
31 המשיך בעבודתו שם, קבע בית משפט קמא כי מועד סיום עבודתו של המשיב ברומניה היה
32 רק נתון אחד במכלול הנתונים שנשקלו על ידי האקטואר, ואין המדובר בשיקול בלעדי. מכל
33 מקום בית משפט קמא השתכנע שפעילות המשיב ברומניה אינה בעלת אופי בטוח לאורך
34 שנים וכי המדובר בתפקיד ספציפי שאמור להסתיים.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

- 1 בהתייחס לטענת המערערת בדבר זכאותה לנכסי קריירה ומוניטין עסקי מאת המשיב, ציין
2 בית משפט קמא, כי הוא הוסיף ובחן את הנתונים שהונחו לפניו וביניהם הכנסות הצדדים,
3 ומצא כי התנאים לצורך הענקת פיצוי בגין פערי השתכרות, אינם מתקיימים.
4
- 5 16. עוד דחה בית משפט קמא את טענת המערערת בעניין יפוי הכוח הבלתי חוזר, תוך שציין כי
6 אין לכך כל רלבנטיות לשאלת תוקפו של הסכם גירושין (סעיפים 113-115 לפסק הדין).
7
- 8 17. באשר לטענת העושה, ציין בית משפט קמא כי המערערת הייתה מיוצגת על ידי שלושה
9 משרדי עורכי דין לאורך כל הדרך, בעת גיבוש ההסכם וגם בעת שחתמה עליו וכי גם לאחר
10 שקיבל ההסכם תוקף של פסק דין, היא הייתה מיוצגת על ידי עו"ד דגני אשר עבר על הסכם
11 העברת הזכויות ואישר אותו. אי לכך קבע בית משפט קמא כי לא נתקיימו יסודות עילת
12 העושה.
13
- 14 18. בנוסף לאמור לעיל, ציין בית משפט קמא כי לא ניתן להפריד את שאלת איזון הקרקעות
15 ברומניה מיתר הוראות הסכם הגירושין וכי כל אחד מהצדדים ערך ויתורים ואיזונים.
16
- 17 19. המערערת מאנה להשלים עם פסק דינו של בית משפט קמא והגישה את ערעורה זה.
18
- 19 **טענות הצדדים בערעור**
- 20
- 21 20. **טענות המערערת:**
- 22
- 23 א. המערערת חוזרת על טענות שהעלתה לפני בית משפט קמא, וטוענת כי שגה בית
24 משפט קמא כאשר אילץ אותה לחתום על הסכם גירושין ביום 10.7.2014 מבלי
25 לאפשר את חקירת המשיב ומיצוי ההליך הדיוני.
26
- 27 ב. טעה בית משפט קמא עת קיבל את מלוא טענות המשיב לעניין הדין הרומני, ללא
28 בחינה וללא מתן אפשרות להגיש חוות דעת לבחינת הדין הזר.
29
- 30 ג. לאחר ההסכם שנכפה על המערערת, נתגלו עובדות מהותיות אשר הובילו בחודש
31 ינואר 2015, להגשת התביעה לביטול ההסכם. אלא שתביעה זו נדחתה מבלי
32 שניתנה למערערת האפשרות להוכיח טענותיה באמצעות מינוי מומחים שונים
33 (מומחה לדין הזר ברומניה, שמאי ואקטואר).
34

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

- 1 ד. המשיב לא צירף הוכחות אודות דרכי המימון של הקרקעות. המשיב ביקש למנות
2 שמאי להערכת שווי הקרקעות שבבעלותו, אולם סירב למנות שמאי ישראלי שיוכל
3 להיחקר בבית המשפט והסכים רק למינוי שמאי רומני. כמו כן המשיב לא אפשר
4 למערער להיות נוכחת בעת עריכת השמאות. השמאית גב' עדינה קופר אשר
5 מונתה מטעם בית המשפט ערכה רק "סקירה עיונית" – כלומר בחינה שטחית בלבד
6 של השמאות שנערכה על ידי השמאי הרומני ללא בדיקה מעמיקה.
7
- 8 מחוות הדעת השמאית עולה כי כל הקרקעות שבידי המשיב שוות כיום רק 10%
9 מערכן בעת רכישתן, וגם מי שאינו בעל השכלה בתחום השמאות יכול להבין
10 שמדובר בנתון מופרך ובלתי הגיוני המצביע על כך שהשומה שגויה. כמו כן המשיב
11 הסתיר דבר קיומו של מחירון מינימום לשווי הקרקעות התקף ברומניה.
12
- 13 ה. שגה בית משפט קמא שלא נתן כל משקל למחירון אותו הציגה המערערת והסיק
14 מסקנה מרחיקת לכת לפיה למחירון אין כל ערך ואינו רלוונטי לשווי הקרקעות כי
15 אם לשכ"ט הנוטריונים בלבד. קביעה זו לא נתמכה בכל הסבר או בחוות דעת של
16 מומחה לדין הזר.
17
- 18 ו. הטענה כי המערערת לא זימנה את השמאי או הפנתה אליו שאלות הבהרה אינה
19 מעלה או מורידה, שכן השכל הישר גובר על סדרי הדין ועל נטלי הראיות. לא ריאלי
20 לזמן לעדות את השמאי הרומני לחקירה בישראל, ולא היה כל תועלת בזימון
21 השמאית הישראלית קופר אשר הודיעה כי ההתקשרות עמה ושכר הטרחה ששולם
22 לה אינם כוללים עדות בבית המשפט, ומכל מקום עבודתה הסתכמה לכדי "סקירה
23 עיונית" בלבד.
24
- 25 ז. יש לנתק את נסיבות חתימת ההסכם (בתום חקירתה הנגדית של המערערת, ללא
26 חקירת המשיב), משאלת השווי האמיתי הנקוב בחוות הדעת השמאית.
27
- 28 ח. אין מחלוקת כי קביעת האקטואר בדבר אי קביעת מוניטין אישי התבססה על
29 הצהרתו השקרית של המשיב לפיה הוא מצוי בסוף תקופת העסקתו ברומניה. ברם,
30 מאז אותה הצהרה, חלפו 6 שנים והוא עדיין ממשיך להיות מועסק ברומניה. על כן
31 טעה בית משפט קמא שלא הורה לאקטואר לשוב ולבחון את המוניטין או הפרשי
32 ההשתכרות מחדש.
33
34

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

- ט. בית משפט קמא הכשיל את תביעת המערערת ויש טעם לפגם בעובדה כי בית משפט קמא הורה על מכירת הדירה לפני בירור תביעתה של המערערת לביטול ההסכם וחרף התראותיה כי הדבר עלול לסכל תביעתה, כאשר באותה נשימה דחה את תביעת המערערת מהטעם שההסכם מהווה מקשה אחת ובלתי ניתן לביטול.
- י. ההסכם שגובש במעמד הדין ביום 10.7.2014 נחתם בשל הלחץ שכפה בית משפט קמא על המערערת לחלוקה של הנכסים. בשל היעדר מינוי מומחה בדין הזר, והסתמכות בית משפט קמא על ההצהרות השגויות של המשיב, ההסכם מקפח את זכויות המערערת ונחתם מתוך טעות והטעייה. אי מינוי מומחה לדין הזר והתעלמות מכל הסוגיות הנוגעות לדין הבינלאומי הפרטי הביאו את בית משפט קמא לאשר הסכם שגוי ומקפח.
21. **טענות המשיב**
- א. פסק דינו של בית משפט קמא מפורט ומנומק כדבעי, הכולל ניתוח מקיף ומעמיק של טענות הצדדים.
- ב. המערערת הייתה מיוצגת לכל אורך ההליך. ההסכמות אליהן הגיעו הצדדים, התבססו על הצעת בית משפט קמא וגובשו בישיבה שנמשכה למעלה מ-4 שעות עד השעה 19:00 בערב, כאשר מפאת השעה המאוחרת בית משפט קמא אף נדרש להקליד בעצמו את פסק הדין.
- ג. אין חולק כי בפני המערערת עמדה האפשרות שלא להגיע לכדי הסכם עם המשיב, ולהמשיך בחקירתו הנגדית של המשיב שלאחריה היה נותן בית משפט קמא פסק דין.
- ד. ההסדר הסופי שעוגן בהסכם, גובש על יסוד הצעת בית משפט קמא לאחר שהונחו בפניו כלל המסמכים, ובין היתר חוות דעת אקטוארית, חוות דעת שמאי מקומי לדירת המגורים ב-נ. וחברת שמאים בינלאומית לשם הערכת הקרקעות שבבעלות הצדדים ברומניה. כשהחברה הבינלאומית לוותה, לבקשת המערערת, על ידי שמאית ישראלית. גם החברה הבינלאומית וגם השמאית המקומית נבחרו על ידי המערערת.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

- ה. בניגוד לנטען על ידי המערערת, ההסכם נשוא המחלוקת לא קבע כי העברת הזכויות בקרקע ברומניה תיעשה על דרך "מתנה", והייתה זו בחירתה של המערערת, כששרשותה הועמדו מספר אופציות נוספות.
- ו. בית משפט קמא דחה עתירתה של המערערת למינוי מומחה לדין הזר. אלא שמאותו הרגע פתוחה הייתה בפני המערערת לפעול באופן עצמאי ולהגיש חוות דעת מטעמה. משבחרה שלא לעשות כן מדבר הדבר בעד עצמו.
- ז. המערערת אישרה בכתב התביעה אותו הגישה לביטול ההסכם, כי ההסכם שגובש בחסות בית משפט קמא היה מאוזן. מנגד לא צירפה המערערת כל ראיה, לעניין המצב הבריאותי הרעוע לו טענה, והיא הייתה מיוצגת לאורך כל ההליך. חלוקת הנכסים כלל לא גובשה על יסוד ניתוח הדין הרומני, כי אם על יסוד חוות דעתם של שמאי ואקטואר.
- ח. בחינת מכלול ההסדר הרכושי מעלה כי כנגד חלוקת הקרקעות ברומניה ערך המשיב מספר ויתורים הנוגעים, בין היתר, לזכויות הסוציאליות, איזון שווי הרכבים, ויתור על תכולת הבית המשותף, ויתור על החזרי משכנתא והחזרי הלוואות משותפות וויתור על טענה בדבר השבת הלוואה שניתנה בעבר על ידי אב המשיב ובאמצעותה נרכשו הקרקעות ברומניה. על כן יש לראות בהסכם כמקשה אחת ולא ניתן להפריד את נושא חלוקת הקרקעות ברומניה, מיתר הנושאים הרכושיים הקבועים בו.

דיון והכרעה :

22. הליך הערעור לא נועד לשמש במה לדיון מבראשית בכל הטענות העובדתיות שנדונו והוכרעו על-ידי הערכאה הדיונית.
- התערבות בקביעות עובדתיות ובממצאי מהימנות תיעשה בהתקיים נסיבות מיוחדות וחריגות בלבד, בהן מתגלה שגיאה בולטת על פני החלטתו של בית משפט קמא. כך למשל, כאשר ממצאי העובדה אינם מעוגנים כלל בחומר הראיות, או מקום שבו הגרסה העובדתית שאותה אימץ בית משפט קמא, אינה מתקבלת על הדעת ואינה מתיישבת עם מבחנים של היגיון ושכל ישר (ע"א 10225/02 פרץ נ' פרץ **בוני הנגב** [פורסם בבנו] (15.1.2004)).
- אקדים ואומר כי המקרה שלפנינו אינו נמנה עם מקרים חריגים אלה. בגדרי פסק דינו פרש בית משפט קמא את מכלול הראיות, ניתח את ממצאי העובדה שעליהן השתית את

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

- 1 מסקנותיו ונימק את פסק דינו כדבעי, באופן שאין כל טעם המצדיק התערבות באי אלו
2 מקביעותיו העובדתיות.
- 3
- 4 23. כידוע, הסכם גירושין בין בעלי דין שקיבל תוקף של פסק דין כולל שני רכיבים. הראשון
5 החלק ההסכמי – החוזה בין הצדדים, והשני החלק השיפוטי, אשר נותן להסכם תוקף של
6 פסק דין.
- 7 ההלכה מורה לנו כי כאשר אחד מהצדדים להסכם הגירושין שקיבל תוקף של פסק דין עותר
8 לביטולו בשל העילות הקבועות בפרק ב' לחוק החוזים (חלק כללי), תשל"ג – 1973 (להלן:
9 "חוק החוזים") שענינן "פגם ברצון", עליו לעמוד בנטל ראיה מוגבר. זאת בשל אופיו הסופי
10 וההסכמי של הסכם הגירושין בין הצדדים אשר קיבל תוקף של פסק דין, הצורך בהגנה על
11 הציפיות הסבירות של בני הזוג, והקושי להשיב את המצב לקדמותו (א' גריידי הסכם ממון
12 וגירושין, אישור וביטול (תשס"ט – 2009, עמ' 139 – 142 וההפניות ששם).
- 13
- 14 24. כאמור, לא בנקל תתקבלנה טענות הנוגעות להתקיימותן של העילות הקבועות בפרק ב'
15 לחוק החוזים – טעות, הטעייה, עושק כנגד ההחלטה המעניקה תוקף של פסק דין להסכם
16 גירושין, לאחר שבית המשפט התרשם כי שני הצדדים הבינו את התנאים של ההסכם עליו
17 הם חתמו, את החובות והזכויות הנובעות ממנו ונתנו הסכמתם לכך. זאת בייחוד כאשר
18 בטרם אישור ההסכם שוכנע בית המשפט כי הסכם הגירושין נעשה מתוך רצון חופשי של
19 הצדדים, תוך שכל צד מבין את ההשלכות מאישור הסכם הממון (ע"א 4/80 מונק נ' מונק,
20 פ"ד לו(3) 421, 428 [פורסם בנבו] (29.6.1982); בג"צ 7947/06 קהלני נ' בית הדין הרבני
21 הגדול [פורסם בנבו] (24.12.2006)). דברים אלה תקפים שבעתיים, שעה שאותו בעל דין
22 הטוען לעושק טעות או הטעייה, היה מיוצג לאורך כל ההליכים הן קודם לאישור ההסכם, הן
23 במהלך עריכתו וגיבושו, והן במהלך אישורו ואף לאחר מכן, כפי המקרה של המערערת.
- 24 כמו כן קבעה הפסיקה כי יש להתייחס להסכם הגירושין כאל מקשה אחת, ולא כאל שורת
25 הסכמים כאשר כל אחד מהם מפנה לסוגיה אחת תוך ניתוקה מיתר הסוגיות בהם עוסק
26 ההסכם. ודוק, הסכם הגירושין לא ניתן להפרדה לחלקים, שכן הוא כולל התחייבויות שהינן
27 שלובות זו בזו (ע"א 105/83 מנשה נ' מנשה, פ"ד לח(4) 635, 639 – 640 [פורסם בנבו]
28 (31.1.1985)).
- 29
- 30 25. אולם, אין לומר כי הסכם הממון אשר אושר על ידי בית המשפט תוך מתן תוקף של פסק
31 דין, חסין באופן מוחלט מפני ביטולו. כלומר, עצם אישור ההסכם אינו מונע מאחד
32 המתקשרים בהסכם לטעון לפגם בכריתתו בהתאם לעילות המנויות בחוק החוזים, ככל
33 שאכן נפל פגם מהותי בעת כריתתו (בע"מ (ת"א) 1277/07 פלונית נ' פלוני [פורסם בנבו]
34 (18.8.2009)).
- 35

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17-01-42055

- 1 בהתאם לסעיף 14 לחוק החוזים, על הטוען לטעות מוטלת החובה להוכיח תחילה כי הצד
2 שכנגד ידע או היה עליו לדעת על הטעות. בהתאם לסעיף 15 לחוק החוזים, על הטוען
3 להטעיה להוכיח כי הצד שכנגד הציג מצג שווא מטעה בפניו, תוך שהוא מצביע על הטעות
4 הנטענת על ידו. כמו כן עליו להוכיח כי מתקיים קשר סיבתי בין ההטעיה לבין ההתקשרות
5 בהסכם (ע"א 1581/92 ולנטין נ' ולנטין, פ"ד מ"ט(3) 441, עמ' 450-452 [פורסם בבנו]
6 ((13.4.1995)).
- 7
- 8 עוד מלפני שנידרש לדון בטענות "טעות" או "הטעייה" באשר לשווי הקרקעות, נציין כי צדק
9 בית משפט קמא כשלא דן בטענות הנוגעות להיקף קרקעות המשיב המוחזקות על ידו
10 בנאמנות, מאחר והמערערת העלתה טענות אלו רק במסגרת הסיכומים ולא במסגרת כתב
11 התביעה.
- 12
- 13 לא רק זאת, המערערת פעלה בהתאם להמלצת בית משפט קמא והגישה תביעה נפרדת
14 בנוגע להיקף קרקעות המשיב, וההליכים באותה התביעה טרם הגיעו לכלל סיום.
15 משזה המצב, המערערת היתה מנועה מלהעלות טענות והשגות ביחס להיקף הקרקעות,
16 משתלוי ועומד הליך נפרד בו נקטה בגדרו מתבררות לגופן טענותיה בעניין היקף הקרקעות.
- 17
- 18 בטרם אתייחס בהרחבה לטענות המערערת בדבר "טעות" ו"הטעייה" ואבחן מסקנותיו של
19 בית משפט קמא בראי חומר הראיות שהוצג בפניו, מצאתי לפרט תחילה את הרקע שקדם
20 למינוי השמאי הרומני והסוקר הישראלי אשר הופקד על בדיקת חוות הדעת הרומנית.
21
- 22 טרם מינוי מומחים אלו הוגשו בקשות רבות לעניין קביעת שווי הקרקעות ברומניה, אשר
23 במסגרתן עתרה המערערת למינוי חברת DTZ שתפקח על הליך השמאות הרומני ולמינויה
24 של הגב' עדינה קופר. ואכן בית משפט קמא נעתר לבקשותיה אלו של המערערת.
25 אומנם בתחילה עתרה המערערת לביטול מינוי השמאי הרומני ועתרה למינוי בלעדי של
26 שמאי ישראלי, בקשה אשר נדחתה על ידי בית משפט קמא. אולם בהמשך הסכימה
27 המערערת למתווה שהוצע ע"י בית משפט קמא, לפיו חברת DTZ ישראל תפקח על עריכת
28 השומות ותחתום במשותף עם השמאי מרומניה על אותן הערכות.
- 29
- 30 כמו כן המערערת היא זו אשר התעקשה כי הסוקר הישראלי יערוך סקירה כללית ולא יבקר
31 במקרקעין עצמם המצויים ברומניה בשל העלויות הגבוהות הכרוכות בכך.
32
- 33 מכאן יש לקבוע, כי טענות המערערת המופנות כנגד דרך עריכת חוות הדעת השמאית, לה
34 הייתה שותפה המערערת, אינן יכולות לעמוד.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

1
2 29. וביתר פירוט: בית משפט קמא סקר את הבקשות הרבות שהוגשו בעניין קביעת שווי
3 הקרקעות ברומניה. בתחילה קבע בית משפט קמא ביום 29.11.2012 כי השמאי אשר ימונה
4 יהיה שמאי אשר מכיר את השוק המקומי, ועל כן קבע כי על המערערת להגיש שמות של 3
5 שמאים שמתוכם ימונה השמאי.
6 ביום 24.12.2012 הציעה המערערת את השמאית עדינה קופר מחברת השמאות הבינלאומית
7 DTZ אשר לה סניפים רבים בעולם ובין היתר גם סניף ברומניה המנוהל על-ידי מנהל מקומי
8 ומעסיק שמאים רומנים. באותה הודעה אישרה המערערת את האפשרות לפיה אם בית
9 משפט קמא יבחר בשמאי רומני שיערוך את השומה, זו תועבר אל הגב' עדינה קופר לשם
10 בדיקתה ומתן חוות דעתה בשפה העברית.
11 המשיב התנגד למינוי שמאי ישראלי שיבדוק את חוות דעת השמאי הרומני והתנגד גם
12 למינויה של הגב' קופר שכן חשש מפני היכרות מוקדמת בינה לבין המערערת.
13 המערערת חזרה על בקשתה כי שמאי ישראלי יערוך את חוות הדעת או לפחות יעביר אותה
14 תחת שבט ביקורתו, על מנת שניתן יהיה לזמנו לחקירה נגדית.
15 ביום 21.1.2013 קבע בית משפט קמא כי חברת DTZ תערוך שומה של הקרקעות, ובד בבד
16 הורה לגב' קופר ליתן הצהרה אודות טיב היחסים בינה לבין המערערת, וכן פירוט בדבר דרך
17 ביצוע הערכת סבירות חוות דעת שמאי.
18 לאחר הודעת הגב' קופר כי אינה מכירה באופן אישי את מי מהצדדים, אישר בית משפט
19 קמא ביום 30.1.2013 כי חברת DTZ תבצע את שומות הנכסים אותם ביקשה המערערת
20 לאזן בהודעתה מיום 27.1.2013 וכי הגב' קופר תבצע את תהליך הסקירה לגבי השומות.
21
22 ביום 17.2.2013 פנתה המערערת לבית משפט קמא בבקשה להורות לגב' קופר לבצע סקירה
23 עיונית בלבד, כוללת בדיקה של התאמת השומה הנסקרת לכללי השמאות המקובלים
24 ובדיקת סבירות תוצאת השומה, ולא לאשר ביצוע סקירת שטח הכוללת גם ביקור בנכס
25 בנוסף לסקירה העיונית, לאור העלויות הגבוהות הכרוכות בסקירת שטח.
26
27 ביום 14.3.2013 קבע בית משפט קמא כי בשלב הראשון חברת DTZ תערוך שומה לקרקעות
28 שברומניה, ולאחר מכן הצדדים יודיעו האם הם חפצים שגב' קופר תבצע סקירה של חוות
29 הדעת, ואם כן באיזו מתכונת.
30
31 ביום 9.4.2013 הוגשה לבית משפט קמא עמדת DTZ ישראל ובה הצעה לפיקוח על עריכת
32 השומות וחתימה משותפת עם השמאי הרומני, ללא מתן עדות בבית המשפט, בתמורה
33 לתוספת קצובה בשכר טרחת השמאי.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 17-01-42055

- 1
2 על כן ביום 17.4.2013 קבע בית משפט קמא כדלקמן: "אני קובעת כי לצורך ייעול תהליך
3 עריכת השומות וייעול הדיון: 1. חברת D.T.Z רומניה תבצע את השומות לגבי הנכסים
4 ברומניה. 2. השומות ייערכו באנגלית. הצדדים יגישו תרגום של השומות לעברית לתיק
5 בית המשפט. 3. D.T.Z ישראל תפקח על עריכת השומות ותחתום חתימה משותפת עם
6 השמאי מרומניה. 4. הצדדים יישאו בחלקים שווים בשכר טרחת המומחים..."
7
8 בית משפט קמא דחה ביום 22.7.2013 את בקשת המערערת למנות שמאי ישראלי ולוותר על
9 המינוי של השמאי הרומני, תוך שהוא קובע כי המערערת רשאית לבדוק בעצמה או על ידי
10 מי מטעמה את המסמכים אותם יגיש המשיב לשמאי.
11 ביום 22.8.2013 הודיעה המערערת לבית משפט קמא כי היא מסכימה לקיום הליך השמאות
12 וכי תחתום על הסכם לביצוע ההליך מול השמאי הרומני.
13
14 ביום 25.11.2013 הוגשה חוות דעת השמאי והתרגום לעברית הוגש ביום 31.7.2014.
15 המערערת לא ביקשה לשלוח שאלות הבהרה לשמאי ולא ביקשה להזמין את השמאי או את
16 הסוקרת הישראלית להיחקר על חוות דעתם.
17
18 עינינו הרואות כי הליך הבדיקה שקדם להגשת חוות הדעת שנערכה על ידי השמאי הרומני
19 ונבדקה על ידי הסוקרת הישראלית היה על דעתה של המערערת ונעשה בהסכמתה, תוך
20 שבית משפט קמא מינה את הסוקרת הישראלית אותה הציעה המערערת.
21
22 המערערת לא זימנה את השמאי הרומני או את הסוקרת הישראלית ולא שלחה להם שאלות
23 הבהרה, ובנסיבות אלו אין לה להלין אלא על עצמה.
24 נכון הוא כי שכר הטרחה עליו סוכם מראש עם חברת DTZ לא כלל עדות בפני בית המשפט,
25 עם זאת, בפני המערערת עמדה האפשרות לעתור לזימון הסוקרת תוך חיוב בתשלום נוסף
26 עבור עדותה. נדמה כי נכון יהא לומר כי בשום שלב לא נחסמה בפני המערערת האפשרות
27 לזמן את הסוקרת לחקירה נגדית בפני בית המשפט. נזכיר עוד כי מלכתחילה מינוי הסוקרת
28 נעשה בשל בקשת המערערת כי יהיה גורם המתגורר בישראל שניתן יהיה להביאו ביתר
29 קלות לחקירה בפני בית המשפט.
30 כמו כן אין המערערת יכולה להלין על כך שלא היה טעם בזימון הסוקרת כשעבודתה
31 הסתכמה ב- "סקירה עיונית" בלבד של חוות דעת השמאי הרומני, כאשר היא עתרה
32 בעצמה בפני בית משפט קמא לעריכת סקירה עיונית ללא ביקור בשטח בשל העלויות
33 הגבוהות הנלוות לביקור הפיזי ברומניה.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

- 1 נאמר עוד כי נסיבות אלו בהן עתרה המערערת לכך שהסוקרת לא תבקר פיזית בקרקעות
2 ברומניה, בשל העלות הכספית הגבוהה הכרוכה באמור, פוגמת בטענתה כי בית משפט קמא
3 היה צריך למנות מומחה לדין הזר, פעולה אשר הייתה מטילה וודאי הוצאות לא מבוטלות
4 על שכמי הצדדים.
- 5
- 6 לטענת המערערת היא טענה בכך שלא ידעה על המחירון הממשלתי, וכי לו היה זה
7 בידיעתה לא הייתה מתקשרת בהסכם.
- 8
- 9 לעניין זה צדק בית משפט קמא כאשר קבע כי לא עלה בידי המערערת להוכיח כי שווי
10 הקרקע הוא השווי אשר נקבע באותו מחירון ממשלתי, בייחוד כאשר עולה מתיק המוצגים
11 של המשיב כי אותו מחירון ממשלתי אינו מהווה קנה מידה להערכת מחירים של עסקאות
12 נדל"ן:
- 13
- 14 **"העבודה המוזכרת בפרק הקודם נעשתה רק לשימוש המשרדים הנוטריוניים**
15 **והמקרים האחרים (האחרים ס.ג.). הקבועים בחוק, בהתאם להוראות החוזה**
16 **לביצוע שרותים... שנערך בין הנהנה למחברי העבודה. השימוש בערכים הכלולים**
17 **במדריך כהתייחסות בדו"חות ההערכה או כצידוק למחירון של עסקאות בנדל"ן על**
18 **ידי אישיות טבעיות או משפטיות של משפט ציבורי או פרטי איננה מומלצת,**
19 **מאחר שהסטיות עלולות להיות משמעותיות, בהתחשב בכך כי הערכת נכס דלא-**
20 **ניידי, בהתאם לסטנדרטים הבינלאומיים של הערכה, מניחה את זיהויו של הנכס**
21 **דלא ניידי וביצועה של הבדיקה הטכנית לגביו."**
- 22
- 23 יתר על כן, בית משפט קמא ציין כי המערערת הודתה בחקירתה כי המחירים המוצגים
24 במחירון אינם המחירים של הקרקעות הספציפיות העומדות במוקד הדיון, אלא של
25 קרקעות אחרות באזור בו נמצאות הקרקעות נשוא המחלוקת. על כן, צדק בית משפט קמא
26 משקבע כי לא ניתן להיבנות בענייננו מהערכת קרקעות סמוכות, אשר מאפייניהן יכולים
27 להיות שונים ולהשפיע רבות על ערכן בהשוואה לקרקעות שבמחלוקת.
- 28
- 29 כמו כן לא עלה בידי המערערת להוכיח כי המשיב הציג מצג שווא בנוגע למחיר הקרקעות,
30 בכך שהוא העלים בכוונת מכוון את המחירון מעיניה. די בכך שאין במחירון כדי ללמד על
31 שווי הקרקעות כדי לשמוט את הקרקע מתחת לטיעון זה.
- 32
- 33 לסיכום, צדק בית משפט קמא בקביעתו כי שווי הקרקעות נקבע על ידי מומחה מטעם בית
34 המשפט, ובאם בדעת המערערת היה להשיג על קביעות אלו היה עליה לזמן את המומחה
35 לחקירה, ולמצער, לשלוח לו שאלות הבהרה. עוד צדק בית משפט קמא משקבע, כי

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

- 1 המערערת בחרה שלא לפעול כאמור ולא להתעמת באופן ישיר עם קביעות המומחה, אלא
2 להעלות טענות בדבר "ידיעה בפועל" מתוקף מקצועה כשמאית או מכוח "ידיעה בכוח"
3 הנגזרת מההיגיון שמתקבל לשיטתה מהפער בין המחירון בנוגע לקרקעות שבסביבת
4 הקרקעות הספציפיות, ללא כל ידע על מאפייני אותן הקרקעות, אין לה להלין אלא על
5 עצמה ויש לדחות טענותיה בדבר טעות או הטעייה ביחס לשווי הקרקעות.
6
7 באופן דומה לא עלה בידי המערערת להוכיח טענתה לפיה ההסכם אינו בר ביצוע שכן לא
8 ניתן להעביר את הזכויות בקרקע ברומניה בדרך המופיעה בהסכם הגירושין.
9
10 בית משפט קמא ניתח את הסדר חלוקת הרכוש שנקבע בהסכם הגירושין וקבע כי הדרך
11 העיקרית המפורטת בהסכם הינה העברת הקרקע בנגה על שם הבת ח. עם זאת באותו
12 הסעיף קיימת התייחסות למקרה בו לא ניתן יהיה להעביר את הקרקע על שמה של הבת, או
13 אז הקרקע תירשם על שם המערערת.
14
15 בית משפט קמא ציין כי מעדויות הצדדים עלה כי הם התכוונו לקיים את ההסכם, החליפו
16 טיוטות ביניהם ואף קבעו מועד לפגישה בפני הנוטריונית ברומניה. עם זאת חילוקי דעות
17 בעניין ניסוח ההסכם והעדר הסכמות הובילו לניתוק הקשר ולא קיום הפגישה. המערערת
18 לא התייצבה לפגישה שנקבעה מאחר וסברה כי בא כוחה (עו"ד דגני) לא קיבל את הנוסח
19 הסופי ולא אישר את החתימה. לאחר שעו"ד דגני אישר את הנוסח הסופי לא עלה בידי
20 הצדדים לתאם מועד נוסף שיתאים ללוח הזמנים של הנוטריונית. חוסר האמון ביניהם
21 הוביל לכך שלא נעשה ניסיון למצוא את הדרך המשפטית הנכונה המוסכמת להעברת
22 הזכויות בקרקע על שם המערערת.
23
24 בית משפט קמא קבע כי מאחר והמערערת לא הוכיחה כי עשתה מספיק על מנת להעביר את
25 הקרקע על שמה או על שם הבת ואף לא הוכיחה כי החוק הרומני אינו מאפשר לפעול
26 בהתאם לדרך שנקבעה בהסכם, הרי שבכך לא הוכיחה כי ההסכם אינו בר ביצוע, וכפועל
27 יוצא לא הוכיחה "טעות" או "הטעייה" בקשר לנושא זה.
28
29 מסכים אני עם נימוקיו אלה של בית משפט קמא. מפרוטוקולי חקירות הצדדים עולה
30 בבירור כי הסיבה בגינה ההסכם לא בוצע עד היום נעוצה בחוסר האמון השורר בין הצדדים.
31 ראו לעניין זה חקירתה הנגדית של המערערת שם מסרה:
32
33 "ש: אני מציעה לך שביהמ"ש ימנה עורך דין מטעמך לפי שיקולו שיקבל יפוי כוח
34 בלתי חוזר לבצע את המכירה בהתאם להוראותייך ואת מלוא התמורה להעביר
35 אליך, מסכימה לזה?"

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

- 1 ת: לא מסכימה לשום הצעה שלהם ואל תכתיבי לביהמ"ש מה להציע לי.
2 שביהמ"ש יבדוק מה באמת אפשר לעשות. אני לא מאמינה לשום הצעה
3 שלהם..." (נספח יח' לתיק מוצגי המשיב).
4
- 5 37. אמנם, המבוי הסתום אליו נקלעו הצדדים אינו רצוי וכנראה הם יתקשו, בצל אוירת חוסר
6 האימון, להתגבר עליו. יחד עם זאת, אין משמעות הדבר, ביטול אותה הסכמה. צד המעוניין
7 באכיפת ההסכם, עדין פתוחה לפניו הדרך לפנות לבית משפט קמא בתביעת אכיפה
8 מתאימה. יתר על כן, גם אם נקודת המוצא תהא, שלא ניתן להעביר את נגה ע"ש הבת או
9 המערערת, דבר שלא הוכח עד כה, עדין אין בכך כדי להוביל לבטלות ההסכם. אז יש לשקול,
10 במסגרת תובענה חדשה שיגיש הצד המעוניין באכיפה, פיצוי כספי בשווי הקרקע או סעד
11 אחר, להבדיל מבטלות ההסכם כולו.
12
- 13 38. לאחר העברת הקרקע לבעלותה של הבת או המערערת, או לאחר הגשת תובענה לאכיפת
14 ההסכם והכרעה באותה תובענה, יוכל המשיב לקבל את הכספים המוחזקים בנאמנות בסך
15 150,000 ₪, שנגזרו מחלקו בתמורת מכירת הדירה ב-נ.
16
- 17 39. באשר לנכסי הקריירה של המשיב וסיום עבודתו ברומניה, קבע בית משפט קמא כי עיון
18 בחוות דעת האקטואר מעלה כי הקביעה שלפעילות העסקית של המשיב אין שווי מוניטין
19 עסקי כלשהו נשענה על מספר נתונים: הירידה המשמעותית בהכנסותיו בשנת 2013 לעומת
20 שנים קודמות; העובדה כי עיקר פעילותו של המשיב מבוססת על מתן שירותים ברומניה
21 לחברה אחת אשר הפסיקה את פעילותה העסקית; התחשבות באופי עבודתה ורמת
22 השתכרותה של המערערת אשר עובדת שנים רבות במקום עבודה יציב ובטוח כשמאית
23 מקרקעין.
24 על כן טענת המשיב לפיה הוא עומד לסיים את עבודתו ברומניה הייתה רק נתון אחד
25 במכלול השיקולים שעמדו לנגד עיני האקטואר, ואין לומר כי גם אם המערערת הייתה
26 מוכיחה כי המשיב ממשיך בעבודתו ברומניה, היה הדבר מוביל בהכרח לשינוי חוות דעתו
27 של האקטואר אשר נסמכה כאמור גם על נתונים ושיקולים נוספים.
28
- 29 בדרך כלל, פסיקת פיצוי בגין פערי השתכרות ומוניטין עסקי נעשית כאשר בני הזוג קיימו
30 מערכת במסגרתה האחד היה בגדר בן הזוג "הקרייריסטי" אשר עבד במרץ והתקדם בסולם
31 הדרגות תוך השבחת שכרו על חשבון בן הזוג "הביתי" שאילולא תמיכתו יכול ולא היה עולה
32 בידי בן הזוג "הקרייריסטי" לעשות כן נוכח ההתחייבויות הקיימות בכל משק בית ותא
33 משפחתי, כגון: טיפול בילדים הקטינים והצורך לשהות עמם בבית בסיום המסגרת
34 הלימודית, או במהלך כל היום במידה והם אינם מצויים במסגרת חינוכית כלשהי ועוד.
35

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

- 1 במקרה העומד בפנינו נדמה כי לא מדובר בבני זוג כאלה ושקיימים ביניהם פערי השתכרות
2 משמעותיים. זאת מאחר והמערערת עובדת מזה שנים רבות במקום עבודה יציב ובטוח
3 ומשתכרת שכר נאה (כ-10,000 ₪ לחודש בתוספת הפרשות סוציאליות).
4 גם אם המשיב טרם סיים עבודתו ברומניה, המסמך המציין כי עבודתו עתידה להסתיים
5 כאשר פשיטת הרגל של החברה בה הוא עובד תגיע לכלל סיום, אינה נוגדת את טענתו כי
6 נותר לו זמן קצוב לסיום עבודתו עקב הפסקת פעילות החברה לה העניק שירותים וכי אז
7 ייאלץ לתור אחר עבודה אחרת - ברומניה, בישראל או בכל ארץ אחרת.
8 בנסיבות דנן, לא עלה בידי המערערת להוכיח כי המשיב הטעה את האקטואר בכך שטען כי
9 עבודתו עתידה להסתיים, שכן התארכות זמן הדיון בעררים שהוגשו במסגרת הליך הפירעון
10 אליו נקלעה החברה עמה עובד המשיב, אינה שוללת, מניה וביה, את טענתו בדבר הפסקת
11 עבודתו הצפויה והוודאית.
12
- 13 40. לעניין ייפוי הכוח הבלתי חוזר, טענה המערערת כי המשיב הטעה אותה כאשר דרש
14 במסגרת ההסכם כי תחזיר את ייפוי הכוח הבלתי חוזר שהפקיד בידיה בשנת 2007, אך
15 הסתיר כי כבר במהלך חודש 8/2012 רשם "ביטול רשמי" על ייפוי הכוח והעלים את
16 העובדה כי אותו ייפוי כוח אינו בר תוקף ברומניה שכן לא נרשם במאגר ייפוי הכוח
17 הרשמיים.
18 בנושא זה קבע בית משפט קמא כי אומנם אין בידו לקבוע האם המשיב ידע במועד חתימת
19 ההסכם כי ייפוי הכוח נעדר תוקף ברומניה, עם זאת שאלה זו אינה משליכה על תוקף
20 ההסכם.
21 הוסיף בית משפט קמא וקבע, כי גם אם ייפוי הכוח שהצדדים הסכימו כי המערערת תחזיר
22 לידי המשיב היה בעל תוקף ובין אם לאו, עדיין הצדדים הסכימו במסגרת ההסכם כי
23 המערערת לא תעשה בו שימוש.
24 מסכים אני עם קביעותיו ומסקנותיו אלה של בית משפט קמא, ואכן אין כל נפקות לשאלות
25 תוקפו של ייפוי הכוח, ועל כן יש לדחות טענת המערערת להטעיה.
26
- 27 41. ועתה לטענת העושק אותה העלתה המערערת לפני בית משפט קמא, ואשר נדחתה
28 כקודמותיה.
29 הרציונל המונח בבסיסה של עילת העושק הינו לאפשר התערבות שיפוטית גם כאשר
30 הצדדים מוחזקים כמי שידעו על הנסיבות הקשורות לכריתת החוזה ביניהם. על הטוען
31 לעושק להוכיח את התקיימות היסודות בדבר מצוקתו הקשה של הנעשק, חולשתו השכלית
32 או הגופנית; כי מתקיים קשר סיבתי בין התנהגות העושק להתקשרותו של העשוק בהסכם
33 וניצולו של העשוק; כי ההסכם בלתי סביר וחורג מן המקובל. על הטוען להתקיימות תנאים
34 אלו מוטל נטל משמעותי (השווה: ע"א 8622/06 פלוני נ' עזבון המנוחה פלונית ז"ל [פורסם
35 בנבו] (3.3.2009)). כמו כן לא די במצוקה קלה של הנעשק.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

בעמ"ש (ת"א) 11337-06-10 פלוני נ' פלונית [פורסם בנבו] (29.4.2012) נפסק :

"בתי המשפט בחנו ביתר שאת את היסוד של הפגם ברצון בעילת העושה, במקרים בהם לא נראו תנאי ההסכם בין הצדדים כבלתי סבירים בצורה בולטת, במיוחד במקרים בהם תנאי ההסכם הינם תוצאה אפשרית של פשרות וויתורים הדדיים בין בני זוג החפצים לסיים את נישואיהם, שתנאיו נראים אומנם על פניהם כגרועים מבחינה אובייקטיבית, אך אלה מושפעים משאר ההסכמות והוויתורים בין הצדדים, וכן מהרצון להחיש את הגירושיין". (בג"צ 2609/05 פלונית נ' בית הדין הרבני הגדול לערעורים [פורסם בנבו] (31.5.2011)).

לעניין זה תמים דעים אני עם בית משפט קמא אשר הדגיש עובדת הייצוג המשפטי שהיה למערערת לאורך כל הדרך וההליכים, עוד לפני עריכת הסכם הגירושיין, במהלך עריכתו ובמעמד חתימתו. בית משפט קמא אף הדגיש, כי המערערת היתה מיוצגת על ידי שלושה משרדי עורכי דין שונים. גם לאחר שההסכם קיבל תוקף של פסק דין המערערת הייתה מיוצגת על-ידי עו"ד דגני, אשר עיין בהסכם העברת הזכויות ואף אישר אותו. על כן אין מקום לטענה כי המשיב ניצל את חולשתה של המערערת וחוסר ידיעתה בדין הרומני.

כמו כן אני מסכים עם קביעת בית משפט קמא לפיה הסכם הגירושיין שנחתם היה הסכם כולל במסגרתו הוסדרו כלל ענייניהם של הצדדים – סוגיית איזון הרכוש הנמצא בארץ וברומניה, איזון הזכויות הסוציאליות שצברו הצדדים, כלי הרכב של הצדדים, מתנות והלוואות נטענות מבני משפחה ומשמורת ומזונות הילדים. על כן העולה מההסכם הוא, כי כל אחד מהצדדים ערך ויתורים ואיזונים, ועל רקע אלה בלבד התגבש ההסכם הסופי. יתר על כן, מעיון בהסכם לא ניתן ללמוד כי תנאיו בלתי סבירים או מקפחים בצורה בלתי הוגנת את אחד מהצדדים תוך העדפה ומתן יתרון ברור לצד השני. לאור כל האמור צדק בית משפט קמא שדחה את טענת העושה של המערערת.

דעתי שונה בכל הקשור לסוגיית הפסקת עבודתו של המשיב, אשר הציג לפני האקטואר, עוד ב-2013 (חוות הדעת היא מיום 17/11/13), מצג לפיו עבודתו ברומניה קרובה לסיום, בעוד שעדים אנו כי עד לאחרונה המשיך המשיב לשמש, לפי הצהרתו הוא, נאמן לרכישת קרקעות ברומניה, ועל פי בית משפט קמא שלוש שנים לאחר שניתנה חוות הדעת עדיין עובד

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

1 הוא ברומניה. אמנם, בית משפט קמא מציין, כי קביעת האקטואר לפיה לפעילותו העסקית
2 של המשיב אין שווי של מוניטין עסקי, נשענה על מספר נתונים: הירידה המשמעותית
3 בהכנסותיו בשנת 2013 לעומת שנים קודמות, העובדה כי עיקר פעילותו מבוססת על מתן
4 שירותים ברומניה לחברה אחת – אמנון מסילות, אשר הפסיקה את פעילותה העסקית ועוד
5 טעמים שפורטו בסעיף 106 לפסק הדין קמא. יחד עם זאת, עדיין קשה להשתחרר מהרושם
6 המתקבל למקרא חוות הדעת של האקטואר, לפיה קביעתו האמורה ביחס לפעילותו
7 העסקית של המשיב ממנה גזר את המסקנה שאין שווי של מוניטין עסקי כלשהו, הושפעה
8 במידה שאין לדעת היקפה, מאותו מצג שהציג המשיב לפניו בדבר הפסקת עבודתו ברומניה.
9 ראו גם בהקשר זה האמור בס' 107 לפסק הדין קמא: **"טענת הנתבע כי הוא עומד לסיים**
10 **את פעילותו ברומניה הייתה רק נתון אחד במכלול הנתונים שעמדו בפני האקטואר עת**
11 **הגיש את חוות דעתו"**.

12
13 אמנם, אין בידי לקבוע האם הטעה המשיב את האקטואר והציג לפניו מצג שקרי, או
14 שהאמין כי עבודתו שם היא לקראת סיום, ודומה כי לשם בחינת חוות דעתו של האקטואר
15 ונכונות הערכת המוניטין ופערי ההשתכרות, אין כל הכרח להכריע בשאלה זו. העיקר הוא
16 אותו פוטנציאל הגלום באותו מצג, וההיתכנות כי זה השליך על הערכת המוניטין.

17
18 ודוק, בכתב התביעה שהניחה לפני בית משפט קמא, ביקשה המערערת (סעיף 52 לכתב
19 התביעה), להורות לאקטואר לערוך חישובים חדשים ביחס ל"כושר ההשתכרות" או "נכסי
20 קריירה" או "הפרשי השתכרות", לאור אותה עובדה לפיה המשיך המשיב לעבוד שנים
21 לאחר מכן. כמו כן, בגדרי תיק בית משפט קמא נתבררו טענות אלה לגופן, כאשר המשיב
22 טען מנגד כי עבודתו הופסקה ואף הציג מכתב הבהרה מכונס הנכסים וכן מכתב הפסקת
23 עבודה.

24
25 נראה, כי בנסיבות דנן, יש לבקש את עמדת והתייחסות האקטואר לאותן עובדות שאינן
26 במחלוקת, לפיהן על אף אותו מצג, המשיך המשיב לעבוד ברומניה, לפרוס עובדות אלה
27 לפניו ולשאול את דעתו האם יש בהן כדי לשנות ממסקנתו האמורה, בכל הנוגע להערכת
28 המוניטין ולתשלומי האיזון המתחייבים. לאחר קבלת התייחסותו של האקטואר, יש
29 לאפשר לצדדים להשלים את טענותיהם בסוגייה מצומצמת זו לרבות תשלומי האיזון
30 המתחייבים ממנה, מבלי שיהא בדבר כמובן, כדי להשליך על תוקפו של ההסכם.

31
32 אציע אם כן לחברותי, להחזיר את התיק לבית משפט קמא לשם השלמת מלאכתו כמפורט
33 לעיל וביחס לאותה סוגיה מצומצמת בלבד.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15

סוף דבר

43. סיכומם של דברים, בצדק קבע בית משפט קמא כי המערערת לא עמדה בנטל להוכיח טענות של "פגם ברצון" (טעות, הטעיה, עושק) המקימות עילה לביטול הסכם הגירושין אשר קיבל תוקף של פסק דין ועל כן אין מקום לבטלו. אציע אם כן לחברותיי לדחות את הערעור, למעט ביחס לסוגית המוניטין, כאשר התיק יוחזר לבית משפט קמא על מנת שישלים את מלאכתו כמפורט בס' 42 לחוות דעתי. אציע גם, כי בנסיבות העניין ולאור התוצאה האמורה, כל צד יישא בהוצאותיו.

ס. ג'יוסי, שופט
[אב"ד]

השופטת עפרה ורבנר

אני מסכימה.

ע. ורבנר, שופטת

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

השופטת אספרנצה אלון

אני מסכימה.

א. אלון, שופטת

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14

הוחלט לדחות את הערעור, למעט ביחס לסוגיית המוניטין, כאשר התיק יוחזר לבית משפט קמא על מנת שישלים את מלאכתו כמפורט בס' 42 לחוות דעתו של השופט ג'יוסי. כל צד יישא בהוצאותיו.

ככל שהופקד עירבון, זה יוחזר על ידי המזכירות לידי ב"כ המערערת, עבור המערערת.

מותר בפרסום ללא שמות הצדדים ובהשמטת פרטים מזהים.

ניתן היום, כ"ג סיוון תשע"ח, 06 יוני 2018, בהעדר הצדדים.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

עמ"ש 42055-01-17

א. אלון, שופטת

ע. ורבנר, שופטת

ס. ג'יוסי, שופט [אב"ד]

1

הלחיים סגורות